

**ONTWERP VAN DECREET HOUDENDE DIVERSE BEPALINGEN
BETREFFENDE HET BELEIDSDOMEIN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN
GEZIN WAARONDER HET VERBOD OP WINST OP ZORG**

Dit voorontwerp van decreet beoogt in decreten betreffende het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG) een aantal noodzakelijke aanpassingen en toevoegingen aan te brengen. Naast wetgevingstechnische aanpassingen regelt dit ontwerp ook een aantal meer inhoudelijke aspecten, waar een aangepaste regelgeving zich opdringt:

- In het toezichtsdecreet wordt het toezicht door (financiële) Zorginspectie uitgebreid naar achterliggende entiteiten verbonden aan de zorgactor
- het verbod op winst op zorg wordt verankerd in het woonzorgdecreet.

Hierna volgt een samenvatting van de verschillende hoofdstukken.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

HOOFDSTUK 1. Inleidende bepaling

Dit hoofdstuk behoeft geen toelichting.

HOOFDSTUK 2. Wijziging van de wet van 22 januari 1945 betreffende de economische reglementering en de prijzen, ingevoegd bij het decreet van 15 juli 2016 en gewijzigd bij het decreet van 15 februari 2019

In artikel 73 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 werd de terminologie van artikel 2, §4, vijfde lid, aangepast aan de terminologie van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019. Hierbij werden de centra voor dagopvang echter vergeten. Dit hoofdstuk heeft tot doel om die vergetelheid te corrigeren.

HOOFDSTUK 3. Wijziging van het decreet van 7 juli 2017 tot oprichting van een publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Agentschap voor de Uitbetaling van Toelagen in het kader van het Gezinsbeleid, tot vaststelling van vergunningsnormen voor private uitbetalingsactoren en tot wijziging van het decreet van 30 april 2004 betreffende de oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Kind en Gezin.

De Wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de stichtingen en de Europese politieke partijen en stichtingen werd opgeheven en vervangen door het Wetboek vennootschappen en verenigingen. Het decreet van 7 juli 2017 wordt daaraan aangepast.

HOOFDSTUK 4. Wijzigingen van het decreet van 19 januari 2018 houdende het overheidstoezicht in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid

Om de effectiviteit van het overheidstoezicht performanter te maken dient voor de inspectiediensten die bevoegd zijn om deze inspectie uit te oefenen, de mogelijkheid te worden voorzien om hun opdracht uit te oefenen bij de actoren in de zorg als geheel, dus ook de entiteiten of personen verbonden met actoren in de zorg WVG- breed. In die zin dringt een uitbreiding van het decreet van 19 januari 2018 houdende het overheidstoezicht in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid zich op.

HOOFDSTUK 5. Wijzigingen van het Groeipakketdecreet van 2018

De wijzigingen in het Groeipakketdecreet van 2018 zijn o.a. bedoeld om de regelgeving af te stemmen op de realiteit of om de juiste formulering van een aantal termen in de reglementering te realiseren.

HOOFDSTUK 6. Wijzigingen van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019

Het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 gaat uit van de maatschappelijke functie van de woonzorgvoorzieningen. Deze functie vertaalt zich in de taak die aan de woonzorgvoorzieningen is opgedragen om de gezondheid en het welzijn van de gebruikers te waarborgen.

De decreetgever garandeert deze doelstellingen en principes onder meer door het opleggen van voorwaarden rond financiële en bestuurlijke weerbaarheid en transparantie. Door een verbod op realisatie van winst op zorg wil de decreetgever garanderen dat de middelen voor zorg ook effectief worden besteed aan de zorg.

In het advies van de Vlaamse Raad Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van 9 januari 2024 wijst de Raad erop dat initiatiefnemers in de woonzorg winst moeten kunnen maken hetgeen, volgens de raad een aanwijzing is van goed bestuur. Ook de Raad van State heeft hieromtrent vragen gesteld in aanloop naar het advies van 13 februari 2024.

De Raad van State geeft aan dat het duidelijker tot uitdrukking moet worden gebracht dat het ontworpen artikel 4, §2, eerste lid, 18° van het Woonzorgdecreet van toepassing is op enkel de woonzorgcentra en de centra voor kortverblijf type 1. Dit werd aangepast.

Het verbod op het maken van winst op zorg mag evenwel niet worden verward met het maken van winst in het algemeen. Binnen bepaalde klijlijnen blijft het mogelijk om winst te maken. Ook de marktwerking wordt niet uitgesloten, maar is onderworpen aan de gebruikgerichte en organisatorische werkingsprincipes opgenomen in het Woonzorgdecreet.

Het verbod op het maken van winst op zorg heeft betrekking op het realiseren van winst op de zorgcomponent in het geheel van de dienstverlening die woonzorgcentra en centra voor kortverblijf type 1 aanbieden. De reden daarvoor is dat de Vlaamse Gemeenschap via de basistegemoetkoming voor zorg een belangrijk deel van de kosten verbonden met de zorgcomponent op zich neemt. Zij heeft daarmee tot doel de gebruiker te ondersteunen en wil voorkomen dat de basistegemoetkoming rechtstreeks of onrechtstreeks wordt uitgekeerd als winst.

Het principe van het verbod op winst op zorg wordt nu decretaal ingeschreven. Om uitvoerbaar te zijn, moet dit principe verder worden uitgewerkt in een BVR. Dat BVR zal de inhoud van de begrippen 'winst' en 'zorg' bepalen en zal ook een oplossing moeten zoeken voor het ontwijken van dit verbod via parallelle constructies. Vanzelfsprekend zal er bij die uitwerking over worden gewaakt dat dit verbod kan worden ingepast in de rechtsorde en verenigbaar is met het eigendomsrecht, het vrij verkeer en het mededingingsrecht. Op die manier wordt tegemoetgekomen aan de opmerkingen die zowel door de Vlaamse Raad als door de Raad van State worden gemaakt namelijk dat alle gehanteerde begrippen zoals "zorg" en "winst" voldoende moeten worden gedefinieerd alsook dat er maatregelen moeten worden vastgelegd om te voorkomen dat initiatiefnemers parallelle circuits creëren om te ontsnappen aan het verbod op het maken van winst op de zorg in de woonzorgcentra en de centra voor kortverblijf type 1.

De Vlaamse Raad besluit dat, ondanks de nog niet ingevulde definitie van de begrippen "zorg" en "winst", de publieke middelen voor zorg en ondersteuning volledig moeten worden gebruikt voor hun bestemming hetgeen, door de invoering van dit bijkomend organisatorisch werkingsprincipe, zeer concreet wordt benaarstigd.

Daarnaast voeren we een aantal vereenvoudigingen uit o.a. naar aanleiding van de invoering van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen sinds 23 maart 2019. Daarnaast wordt de verplichting tot het bijhouden van een administratief basisdossier geschrapt omwille van de geringe meerwaarde en de administratieve belasting ten aanzien van de woonzorgvoorzieningen. Op die manier krijgen zij meer ruimte om de hen opgelegde kerntaken te vervullen.

HOOFDSTUK 7. Inwerkingtreding

Behoeft geen verdere uitleg.

II. Toelichting bij de artikelen

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1.

Behoeft geen verdere uitleg.

Hoofdstuk 2. Wijziging van de wet van 22 januari 1945 betreffende de economische reglementering en de prijzen, ingevoegd bij het decreet van 15 juli 2016 en gewijzigd bij het decreet van 15 februari 2019

Artikel 2.

Dit artikel brengt een correctie aan in het artikel 2, §4, vijfde lid, van de wet van 22 januari 1945 betreffende de economische reglementering en de prijzen en heeft tot doel om een vergetelheid te corrigeren in die zin dat de centra voor dagopvang opnieuw worden opgenomen in het artikel 2, §4, vijfde lid, van de wet van 22 januari 1945.

Hoofdstuk 3. Wijziging van het decreet van 7 juli 2017 tot oprichting van een publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Agentschap voor de Uitbetaling van Toelagen in het kader van het Gezinsbeleid, tot vaststelling van vergunningsnormen voor private uitbetalingsactoren en tot wijziging van het decreet van 30 april 2004 betreffende de oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Kind en Gezin

Artikel 3.

De Wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de stichtingen en de Europese politieke partijen en stichtingen werd opgeheven en vervangen door het Wetboek vennootschappen en verenigingen.

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van het decreet van 19 januari 2018 houdende het overheidstoezicht in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid

Artikel 4.

Door de wijzigingen die door dit decreet worden aangebracht aan artikel 7, §2, van het decreet van 19 januari 2018 houdende het overheidstoezicht in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid worden de toezichtsrechten van de Zorginspectie uitgebreid naar het geheel van de initiatiefnemers, ongeacht of zij feitelijk of juridisch afzonderlijke entiteiten zijn, verbonden met actoren in de zorg. De centrale vraag die zal moeten worden gesteld is of er tussen de entiteiten die zijn verbonden met de actoren in de zorg wederzijds al dan niet sprake is van een controlebevoegdheid, waarbij "controle" in deze context moet geïnterpreteerd worden zoals bepaald in art. 1:14 van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen. Deze uitbreiding zal Zorginspectie toelaten nog performanter op te treden WVG- breed.

Deze bepaling is overgenomen uit artikel 1:20 van het Wetboek Verenigingen en Vennootschappen (WVV). Deze omschrijving is omvattend en is reeds uitgebreid getest geweest in de rechtspraak. Er is dus ook een uitgebreid corpus aan rechtspraak beschikbaar om eventuele interpretatieproblemen op te lossen.

De verbonden entiteiten zijn deze entiteiten of personen die controle uitoefenen over de actor in de zorg.

Voor de uitoefening van hun opdracht in het kader van het financiële toezicht kan zorginspectie informatie opvragen bij verbonden entiteiten met actoren in de zorg voor wat betreft de aanwending van publieke middelen. De focus van de financiële zorginspectie ligt in de eerste plaats op de erkende zorgvoorzieningen. Echter blijkt uit de praktijk dat het noodzakelijk is om zicht te krijgen op de verbonden entiteiten om bepaalde boekhoudkundige bewegingen bij erkende zorgvoorzieningen te kunnen nagaan. Het gaat dan bijvoorbeeld over managementvergoedingen die worden aangerekend vanuit de achterliggende groep aan ieder erkend woonzorgcentrum binnen die groep.

Hoofdstuk 5. Wijzigingen van het Groeipakketdecreet van 2018

Artikel 5.

Artikel 3, §1, 16°, van het Groeipakketdecreet van 2018 definieert het begrip 'gehuwden'. Wettelijk samenwonenden worden ook als gehuwden beschouwd binnen het huidige Groeipakketdecreet.

Voorliggend artikel voorziet dat diegene die wettelijk samenwonen met één van zijn ascendenten (ouder of grootouders) niet als gehuwd in de zin van het Groeipakketdecreet van 2018 kan worden beschouwd.

Artikel 3, § 1, 16°, b), houdt, zoals het is geformuleerd in de huidige regelgeving, een onbedoelde discriminatie in.

De definitie van 'gehuwd', waarin wettelijke samenwoont tussen ascendanten momenteel ook impliciet is opgenomen, brengt immers de volgende gevolgen met zich mee:

1. Het statuut 'gehuwde leerling' binnen het kader van de selectieve participatietoelagen (artikel 38, §1, 3° van het Groeipakketdecreet van 2018):

Uit de doelstellingen die naar voor komen uit de regelgeving omtrent de selectieve participatietoelagen is het de bedoeling om kinderen die in hun eigen onderhoud (dienen te) voorzien (alleenstaande en zelfstandige leerling) en kinderen die een eigen gezin vormen (gehuwde leerlingen) in grotere mate te ondersteunen binnen schooltoeslag.

Er is een duidelijke bedoeling om kinderen waarvoor ouders nog steeds instaan voor de kosten van het schoolgaan een minder verregaande ondersteuning te bieden ten aanzien van de zonet vermelde categorieën.

In de huidige situatie is er dus een discriminatie tussen deze gezinnen en gezinnen waarin door een loutere wettelijke samenwoont tussen ascendent en descendent het kind als gehuwde leerling zou worden gecatalogeerd, terwijl er geen enkele evidentie is dat ingevolge van deze samenwoont er geen tussenkomst meer zou zijn van de ascendant in de schoolkosten van de descendent.

2. Het statuut kind dat begunstigde is voor zichzelf (artikel 57, §3, eerste lid, 1° van het Groeipakketdecreet):

Het is duidelijk dat enkel in een specifiek aantal gevallen het de bedoeling van de regelgever is geweest om het kind aan te duiden als begunstigde voor zichzelf. Voor het overige is het steeds de bedoeling om de ouder (of andere ascendanten in het kader van het opvoederschap) steeds als begunstigde aan te duiden binnen het Groeipakket. Het loutere bestaan van een wettelijke samenwoning tussen ascendanten maakt niet dat het effectieve opnemen van opvoedingskosten door ouders of andere ascendanten wordt doorbroken. De gevolgen van de huidige invulling van de term 'gehuwd' maakt net dat er nu een effectieve discriminatie bestaat, die met deze aanpassing wordt opgeheven.

Binnen de toepassing van het decreet moet er ook worden op gewezen dat er een gevolg is voor de sociale toeslag binnen het Groeipakket (artikel 18 van het Groeipakketdecreet). Wie de begunstigde is van het Groeipakket vormt het uitgangspunt voor de inkomensbeoordeling in het kader van deze sociale toeslagen. Het levert een onterecht voordeel op voor gezinnen waar tussen descendent en ascendant een wettelijke samenwoning bestaat: het is veelal voordeliger om de inkomenspositie te beoordelen in hoofde van het kind dan in hoofde van een ascendant, gezien de lagere inkomsten die kinderen globaal zullen hebben. Dit terwijl er geen onderscheid in de opvoedingssituaties is met andere gezinnen waar geen wettelijke samenwoning bestaat, wat de facto neerkomt op een discriminatie in de huidige omstandigheid.

Artikel 6.

Gelet op de integratie van de agentschappen Kind en Gezin en Jongerenwelzijn, werd ook een nieuwe benaming toegekend. Voor Kind en Gezin werd dit de naam Opgroeien regie. Bij het decreet van 21 mei 2021 tot wijziging van diverse decreten over welzijn, volksgezondheid en gezin werd deze naamswijziging reeds doorgevoerd in verschillende decreten. In het Groeipakketdecreet werd in een artikel een gelijkaardige wijziging over het hoofd gezien. Voorliggend artikel voorziet in de wijziging van 'Kind en Gezin' door 'het agentschap Opgroeien regie' in artikel 7, §5, van het Groeipakketdecreet van 2018.

Artikel 7.

Als het rechtgevende kind materiële ondersteuning krijgt als vermeld in artikel 68, § 2/1, wordt het kind voor de berekening van de toeslag en de gezinsgrootte, vermeld in het tweede lid, meegeteld in het gezin van de begunstigde. Bij het ministerieel besluit van 11 februari 2022 werd de aanwijzing van de begunstigde van de één derde van de gezinsbijslagen voor de kinderen die materiële ondersteuning krijgen, gewijzigd. Er wordt rekening gehouden met de actuele situatie van het kind zodat niet langer de begunstigde van vóór de plaatsing de één derde ontvangt, maar de begunstigde op het moment van de uitbetaling van

de één derde. Hiermee wordt beter ingespeeld op de actuele situatie van het kind. Deze wijziging betekent ook dat er voor de vaststelling van de gezinsgrootte voor de toekenning van de sociale toeslag, naar het gezin van de begunstigde wordt gekeken en niet naar het gezin van de begunstigde voorafgaand aan de plaatsing.

Artikel 8.

Artikel 55 van het Groeipakketdecreet van 2018 voorziet in de toekenning van een kleutertoeslag voor 4-jarigen. Om recht te kunnen hebben, dient de kleuter ingeschreven te zijn in een onderwijsinstelling. Zoals voorzien bij de toekenning van de schooltoeslag voorziet voorliggend artikel in een uitzondering op de inschrijvingsvoorwaarde wanneer de leerling na uitschrijving uiterlijk na 21 kalenderdagen opnieuw ingeschreven is in het kleuteronderwijs. Dit is een afstemming op de praktijk op basis waarvan wordt vermeden dat kleuters die tijdens bv. een schoolvakantie worden uitgeschreven omwille van een wijziging van school, hun recht op de kleutertoeslag zouden verliezen.

Artikel 9.

Hoofdstuk 1 van deel 4, titel 1 regelt de aanwijzing van de begunstigten van gezinsbijslagen. Voorliggend artikel voorziet in de uitdrukkelijke bevoegdheid van de bevoegde rechtbank (familierechtbank en/of jeugdrechtbank) om in afwijking van dit hoofdstuk andere begunstigten aan te wijzen. Deze bevoegdheid zat steeds vervat in de bevoegdheden van de bevoegde rechtbanken in het Gerechtelijk Wetboek (zie de wijziging van artikel 572bis van het Gerechtelijk Wetboek door artikel 194 van het Groeipakketdecreet van 2018), maar binnen het Groeipakketdecreet van 2018 ontbrak een duidelijke vermelding van deze bevoegdheid waardoor de burger hier geen duidelijk beeld van heeft. Voorliggend artikel schrijft deze bevoegdheid uitdrukkelijk in in het Groeipakketdecreet van 2018.

Voorliggend artikel voorziet eveneens in een delegatie aan de Vlaamse Regering om te bepalen dat de plaatsende overheid de begunstigde kan aanwijzen van het één derde van de gezinsbijslagen vermeld in artikel 68 van het Groeipakketdecreet van 2018. Dit betreft een materiële fout in het decreet. Het is namelijk altijd de bedoeling geweest dat de plaatsende overheid kan afwijken van de aanwijzing van begunstigde en dit werd ook zo steeds toegepast door de plaatsende instanties. Op de huidige formulering van de tekst werden nooit opmerkingen geformuleerd door de Raad van State, maar bij juridisch-technisch nazicht blijkt dat door de plaats van artikel 68 in het Groeipakketdecreet van 2018 de afwijking enkel mogelijk is op niveau van de modaliteiten en niet op niveau van de aanwijzing van begunstigten. Door voorliggend artikel wordt hieraan geredieerd.

Artikel 10.

Artikel 92 van het Groeipakketdecreet van 2018 bepaalt dat als de uitbetalingsactor vaststelt dat een foute beslissing over het Groeipakket werd

genomen, hij die beslissing intrekt en een nieuwe beslissing neemt die ingaat op het moment dat de initiële beslissing had moeten ingaan.

Het tweede lid van paragraaf 1 voorziet hier een uitzondering op indien de foute beslissing het gevolg is van een fout van de uitbetalingsactor en de begunstigde zich normaal geen rekenschap kon geven en dus niet wist of kon weten dat een foute beslissing werd genomen. In dit geval zal de nieuwe beslissing enkel uitwerking hebben in de toekomst. Voorliggend artikel bepaalt dat deze uitzondering niet van toepassing is als de begunstigde een rechtspersoon betreft en zich bijgevolg in een professionele context begeeft, zoals een voorziening die het twee derde van de gezinsbijslagen ontvangt.

Artikel 11.

Artikel 212, §2, van het Groeipakketdecreet van 2018 regelt de halvering van de leeftijdsbijslag. Op basis van de huidige tekst moet er effectief gezinsbijslag worden betaald aan het kind met het laagste bedrag (92,09 euro niet-geïndexeerd) om de halvering toe te passen voor het oudste kind. Deze bewoording komt evenwel niet overeen met de bedoelde toepassing voor de halvering van de leeftijdsbijslag. De gezinsbijslag moet worden toegekend en niet effectief worden betaald aan het kind met het laagste bedrag. Wanneer de betaling voor het kind met het laagste bedrag wordt geschorst, wordt de halvering van de leeftijdsbijslag voor het oudste kind steeds toegepast. Voorliggend artikel voorziet dan ook in de aanpassing van de terminologie.

Hoofdstuk 6. Wijzigingen van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019

Artikel 12.

Dit artikel voegt het principiële verbod op het realiseren van winst op zorg toe aan de lijst met organisatorische werkingsprincipes voor erkende initiatiefnemers in de woonzorgcentra en centra voor kortverblijf type 1. Maatschappelijk is er geen draagvlak om winst of meeropbrengsten te maken op de zorgverlening in de residentiële ouderenzorg. Ten eerste gaat het over zwaar zorgbehoevende ouderen in een kwetsbare en afhankelijke situatie, het kan niet de bedoeling zijn om marges te genereren op de broodnodige zorg. Ten tweede wordt de zorgcomponent voornamelijk gefinancierd door de Vlaamse overheid en staat de overheid tevens garant voor de erkenning en de handhaving. Op advies van de Raad WVG en de Raad van State wordt toegevoegd dat de Vlaamse Regering de inhoud van de begrippen winst en zorg bepaalt.

Artikel 13.

Door de opheffing van artikel 6 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 wordt er geen onderscheid meer gemaakt tussen grote en kleine voorzieningen. Door een onnodig onderscheid op te heffen wordt de regelgeving eenvoudiger en transparanter.

Artikel 14.

Door de wijzigingen die in artikel 4 van dit decreet worden aangebracht aan artikel 7 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 wordt de verplichting tot het houden van een administratief basisdossier opgeheven, wordt de terminologie aangepast aan het nieuwe Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen en wordt aan de Vlaamse regering de bevoegdheid gegeven om nadere regels te bepalen voor de concretisering van het financieel plan.

Artikel 15.

In dit artikel worden alle verwijzingen naar grote of kleine voorzieningen opgeheven.

Artikel 16.

De regelgeving wordt aangepast aan het nieuwe Wetboek van vennootschappen en verenigingen.

Artikel 17.

Artikel 94 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 bevat verwijzingen naar het administratief basisdossier. Aangezien de verplichting tot het houden van een administratief basisdossier in dit decreet wordt opgeheven ondergaat artikel 94 hetzelfde lot.

Hoofdstuk 7. Inwerkingtreding

Artikel 18.

Behoeft geen verdere uitleg.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Hilde CREVITS